

Sistema de recollida d'aigua de Can Pèlecs

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Can Pèlecs
Emplaçament
Alçada: Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac 712

Coordenades:

Latitud: 41.64556
Longitud: 2.00966
UTM Est (X): 417528
UTM Nord (Y): 4610898

Classificació

Número de fitxa 08120 - 318
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1925-30
Autoria de l'element: Ignasi Escudé
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08119A001000070000YO
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 01/04/2021 - 11:12

Descripció

Can Pèlecs és un mas situat en ple Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Compta amb complexa i alhora enginyós sistema de recollida d'aigües que ha permès i permet encara avui dia cobrir les necessitats bàsiques d'ús domèstiques, per al bestiar, i en darrera instància, per al rec de l'horta ja que en aquest indret no arriba l'aigua de la xarxa. Aquestes estructures, distribuïdes estratègicament per la propietat capten, recullen i condueixen l'aigua procedent de captacions o de la pluja i a través de canalitzacions la condueixen fins a les diferents cisternes i basses de la casa pairal i masoveria.

En primer lloc, hi ha la font de la casa, situada en el vessant hidrogràfic dret de la Canal de la Pedrera, en una raconada ombrívola de l'Obaga Gran de Can Pèlecs. Forma part d'un grup de fonts localitzades totes elles al costat o a proximitat dels masos dispersos situats en ple Parc de Sant Llorenç del Munt. Aquestes fonts coincideixen en la tècnica constructiva: excavació d'una mena de cisterna de planta quadrangular rebaixant la roca, cap al dessota d'un marge fins a trobar la beta d'aigua. L'interior pot ésser arrebossat amb morter de calç. Coberta de pedra o maó i una façana de pedra amb boca d'accés i ampit per agenollar-se, o muret amb ampit per a recolzar-hi la galleda.

Un altre no gens menys enginyós sistema són les cisternes situades al fons de l'Avenc de Can Pèlecs avui obsoletes, amb un sistema de decantació al seu fons per obtenir l'aigua de boca, substituïdes pels dipòsits situats a l'exterior.

En tercer lloc, destaca una veritable obra d'enginyeria. Es tracta del recollidor d'aigües situat al vessant hidrogràfic esquerra de la Canal de la Pedrera. Consisteix en un mur de contenció atalussat realitzat amb pedra, d'uns seixanta metres de llargada, per una alçada màxima d'uns set metres i una amplada de mur de 0'35 metres. Està construït sense fonamentació prèvia, damunt d'una cinglera i reforçat amb tres contraforts. Per la part interior l'amplada i l'alçada és molt minsa, ja que l'objectiu és recollir l'aigua de pluja i tota l'aigua que plora constantment. Aquesta llisca per la roca i a través de dos filtres (dues xapes planes perforades a mena de colador) permeten el pas de l'aigua que baixa per l'altre costat del talús a l'interior de tubs d'uralita units per cercols de ferro, aprofitant el fort pendent, fins a la casa, que a més, disposa d'una bassa obrada de grans dimensions de més de vint metres de diàmetre, amb la mina i el sobreeixidor.

Un altre element destacable és el pou-cisterna de la masoveria que recull l'aigua de la teulada, accessible des de la cuina.

Finalment, la casa disposa d'una obra d'enginyeria sense precedents, que consisteix en la construcció d'una enorme cisterna excavada en el subsòl, en part de la masoveria i de l'edifici annex (l'assegador i les corts per l'aviram i matança del porc). La cisterna s'estén pel pati del davant i el dessota de l'hort. La sensació visual és d'una gran feixa que s'allarga fins a un prat on pasturen les ovelles. Vist des d'aquest costat, la cisterna està continguda per un gran mur de pedra sense contraforts aparents. A la part superior s'hi observa un canaló amb varies carasses que permeten en part adonar-se de la dimensió real de la construcció, i a nivell pràctic, sobreeixir l'aigua cap una canal construïda en el terra que deriva l'aigua cap a les corts situades en un nivell inferior. Des d'aquest mateix indret, a mà dreta s'observen vares arcades tapiades. Malgrat que al damunt hi ha una part de l'hort, el dessota és un enorme espai buit que se sustenta amb columnes i volta catalana. L'espai s'havia dissenyat per a cultivar-hi xampinyó (*Agaricus bisporus*), que no va prosperar.

Des d'aquí també, es pot derivar l'aigua cap el torrent, però antigament servia en darrer recurs, per regar els plans o les feixes situades al sud de la casa (plans del davant de l'antic mas de Sa Busqueta) on encara als anys cinquanta hi havia arbres fruiters.

Observacions:

Emprat encara actualment per a Can Pèlecs. És de vital importància que els visitants, que gaudeixen d'aquets espais, evitin malmetre les canalitzacions visibles i no hi deixin la brossa, perquè malgrat es localitzen dins del parc, aquestes instal·lacions tenen un propietari. I sobretot evitar circular amb motocicletes i bicicletes tot terreny fora pistes. L'erosió provocada pel seu pas perjudica enormement un sistema de vida, a hores d'ara, molt fràgil.

Història

Malgrat que en llarg de la història aquests masos han aprofitat les aigües d'escorrentia, les fonts i les cisternes o pous de recollida d'aigua dels teulats, la gran obra d'enginyeria es deu a l'arquitecte Ignasi Escudé i Gibert que també ideà un sistema de recollides d'aigua semblant per a la Torre Salvans.

Ignasi Escudé Gibert (Terrassa, 1909-1942), fill d'Ignasi Escudé i Galí i de Teresa Gibert i Escudé, realitzà els seus estudis a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona l'any 1926, llicenciant-se l'any 1933. L'any 1934 viatge a varis països d'Europa, on aprofundeix en la nova arquitectura alemanya, que tant influenciarà la seva obra. El 1936 contrau matrimoni amb Maria Teresa Muncunill i Palet amb qui tindrà tres fills. Entre 1931 i 1936 fou vocal d'arqueologia, art i secretari de la Secció de neu i alta muntanya del Centre Excursionista de Terrassa, on també realitzà nombroses conferències, publicà articles i participà activament en la cartografia per a l'edició de la Guia Monogràfica de la Muntanya de Sant Llorenç del Munt.

Bibliografia

SUADES, Ramon; SENYAL, Jordi (2020). Mapa Interactiu de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.

BOLADERAS ALEGRE, Mercè (2017). Aniversari: 75 anys del seu traspàs. Ignasi Escudé i Gibert. El precursor de l'arquitectura moderna. Terme, 32, p. 219 – 229.

Enllaços d'interès:

[Boladeras i Alegre, Mercè. «Ignasi Escudé Gibert. El precursor de l'arquitectur...](#)

